

#30 Борис Грінченко

МОТАВЕ

Не велике я поле зорав,
Та за плугом ніколи не спав.
Що робив, те робив я до краю
І всю силу, що мав я і маю,
На роботу невпинну клав

«NOTA BENE»
випуск № 30
листопад–грудень 2023

ГОЛОВНА РЕДАКТОРКА Марія Кубрак
ВЕРСТАЛЬНИЦЯ Олександра Пясецька

РЕДАКТОРКИ Вероніка Іванашко
Єлизавета Максимець
Марія Кубрак

АВТОРИ Анастасія Ліхтаренко
Анна Мельник
Дар'я Белікова
Кіра Півень
Ксенія Войновська
Надія Кравченко
Олександра Пясецька
Софія Даниленко
Юлія Кобрин

ШЕФ-РЕДАКТОРКА Тетяна Фокіна

Ілюстрація обкладинки: Pinterest

ЗАСНОВНИК І ВИДАВЕЦЬ:

Фаховий коледж «Універсум» Київського столичного університету імені Б. Грінченка
Циклова комісія з видавничої справи, культури та української філології

Адреса редакції: проспект Леоніда Каденюка, 16, Київ, 02094.

Редакція може не поділяти авторські висловлювання в опублікованих статтях.

Використовуючи матеріали публікацій цього випуску, ви зобов'язуєтесь посилатися на «Nota Bene».

До 160-річчя з дня народження Б. Грінченка

ЧИТАЙТЕ У СПЕЦВИПУСКУ:

«Народ-герой героїв появляє»:

про культурну діяльність, галицьку поезію та ставлення до росії Бориса Грінченка.....4

Борис Грінченко:

вплив педагогічної діяльності на його творчість.....6

Цікаві факти про Бориса Дмитровича Грінченка.....8

Містична історія портрета Бориса Грінченка.....10

Інтерв'ю з Лесею Шиденко:

«Від малої фантазерки до мисткині-письменниці – один крок».....12

Патріотична сторінка.....15

Кросворд:

«Сторінками життя Бориса Грінченка».....19

«Народ-герой героїв появляє»: про культурну діяльність, галицьку поезію та ставлення до росії Бориса Грінченка

Великий українець, народний учитель, геніальний письменник, укладач словника української мови, радикал – цей список можна довго продовжувати. Усе це про видатного Бориса Грінченка, якому цього року виповнюється сто шістдесят років. Борис Дмитрович – це не просто людина, це Людина з великої літери, яка зробила в літературу, культуру, наукову галузь України неоціненний внесок. Але що ми знаємо про його діяльність, крім загальновідомих фактів вчителювання та укладання словника? А тут насправді є про що поговорити!

Так, вже з дитинства Борис Дмитрович читає найкращі зразки світового письменства. Його художню естетику формують Байрон, Скотт, Гоголь, що неабияк повпливає на майбутню культурну діяльність. Українською в сім'ї категорично не дозволяють говорити. Проте це аж ніяк не зупиняє потягу Грінченка до вивчення рідної країни, її мови та традицій. І в майбутньому він не просто буде захоплюватися цим, а вдосконалюватиме все українське.

У студентські роки Борис Грінченко починає займатися справжньою культурною діяльністю, бере участь у народницьких гуртках, за що його потім заарештовують. Після ув'язнення молодого Грінченка позбавляють права навчатися і

влаштовують постійний жандармський нагляд. Втім, він не зламався і починає займатися самоосвітою. Вивчає багато мов, захоплюється філософією, а далі стає на стежку вчителювання.

За правду, за правильний підхід до дітей із ним не раз були конфлікти на державному рівні. Проте він не зупиняється, і так засновує єдине на той час у російській імперії видавництво дешевих українських книжок для народу. Завдяки його праці світ побачили майже п'ятдесят назв книжок загальним накладом двісті тисяч примірників.

Далі, уже в Києві, вступає до Київської української громади та до Загальної безпартійної української

організації, стає спочатку одним з організаторів Української демократичної, потім одним із засновників Української радикальної і, нарешті, лідером Української демократично-радикальної партії. Він обстоює свою думку про українську мову в закладах освіти. Засуджує росію за її диктатуру та говорить, що майбутнє України може бути лише без впливу цієї (не)країни. Так, Борис Грінченко був патріотом, і не просто патріотом, а справжнім революціонером.

Він є автором одного з найгостріших звинувачень тогочасної дійсності – твору «На беспросветном пути: об украинской школе». Причому твір цей не лише про освіту, тут засуджується і влада та її дії.

Пізніше Борис Грінченко стає учасником, а в майбутньому й керівником «Просвіти». За його участю та керуванням влаштовувалися лекції, літературно-музичні вечори, а на зібрані кошти спорудили пам'ятник Шевченкові в Києві.

Борис Дмитрович видає «Словарь української мови», або «Словник української мови», який став словником української живої мови.

Цікавим є вислови Бориса Грінченка про галицьку поезію: «Вкраїнське

вухо ображує в їх і мова з москалізмами, с полонізмами та трохи чи не з германізмами, і наголоси, і метри, і рихми. Тим нема нічого дивного, коли Вкраїнець з росії не читатиме тих віршів, бо він не може їх читати». Він пояснював прості речі: людина, яка ніколи не чула вишуканої мови, не те щоб російської, просто не зрозуміє її. І тому всі його вірші, його словник написані живою, народною мовою, яку він розвивав, використовував та вдосконалював.

Борис Дмитрович – це постать, яка повністю змінила життя України. Він збагатив нашу мову новими словами, дав нам найкращі здобутки літератури, змінив погляд на освіту, показав українцям, якою є справжня Україна та шлях до її успіху. А це є лише незалежність і важливо, щоб українці її відстоювали так, як Борис Дмитрович, бо він «віддав би все на цім світі за змогу умерти за рідний свій край».

Юлія Кобрин, ЗВС

Борис Грінченко: вплив педагогічної діяльності на його творчість

Будь-яка творчість формується під впливом різноманітних чинників. Наприклад, епохи, у яку жив митець, його оточення, вподобань, світосприйняття тощо.

Так, педагогічна діяльність Бориса Грінченка відбилася на його літературній творчості. Грінченко почав учителювати в доволі юному віці — 18 років. Роботі в школі він присвятив понад п'яту частину свого життя. Усе пережите за цей час він відобразив у своїх художніх творах шкільної тематики. Частину з них Грінченко написав у період роботи в навчальному закладі Христини Алчевської.

1. «Дзвоник» — оповідання про життя напівсироти Наталки із села в російськомовному інтернаті. У цьому творі порушена проблема мови, якою викладали в школах. У ті часи українська мова вважалася мовою неосвічених людей, мужиків. Навчання проводилося російською, або ж «панською» мовою. Проблема полягала в тому, що діти із сіл російської майже не розуміли. Через це в них виникали труднощі із засвоєнням матеріалу. Як можна навчитися чогось нового, якщо ти не знаєш мови, якою до тебе говорять? Борис Грінченко зіткнувся із цією проблемою на початку вчительського шляху. Попри недовіру батьків учнів та косий погляд керівництва, він учив дітей зрозумілою їм, українською, мовою.

2. «Екзамен» — твір, що зображує стан освіти в Україні в часи панування російської імперії. Звичайна сіль-

ська школа. Учні мусять скласти екзамен, щоб перейти до наступного класу. Всі готуються до приїзду поважного пана, який і буде приймати цей екзамен. Вчитель та сторож білять стіни, лагодять парти. Одним словом, приводять школу до ладу, хоча, за правилами, земства повинні забезпечувати заклади освіти усім необхідним. Однак гроші, що мали б виділятися на школи, йдуть у кишені чиновників. Приїздить пан, але, виявляється, він сам майже нічого не знає. Його мало цікавлять знання учнів. Після завершення екзамену пан одразу йде пити горілку зі священником. «Екзамен» засуджує неосвічених чиновників та недбале ставлення держави до шкіл.

3. «Непокірний» — розповідь про «болі» прогресивного вчителя. У часи, коли жив Борис Грінченко, суспільство сприймало педагогів як російськомовних, суворих людей. Будь-хто, хто не відповідав цьому стереотипному образу, викликав підозри. Вчителів, що дійсно любили свою роботу, часто зневажали, або навіть звільняли. Так сталося і з головним героєм цього оповідання — Василем Дмитровичем, сільським учителем. Писар, старшина та інші багатії захотіли вигнати його зі школи. Їм не подобалися чесність та порядність молодого педагога, його погляди на освіту. Василь Дмитрович не боявся просити грошей на потреби школи в керівництва, грав із дітьми, а не змушував їх механічно завчати нудні книжки, ставився до всіх учнів однаково. Чому це дра-

тувало заможних селян? По-перше, вони були обмеженими людьми, не мали власної думки та боялися тоталітарної влади, яка могла покарати за будь-що. По-друге, багатіям було не вигідно, щоб діти росли розумними свідомими людьми. У такому випадку з них би не вийшло зробити рабів системи. Тому старійшина та писар написали доповідну на Василя Дмитровича. Керівництво, як того і варто було очікувати, повірило їм. Незручного вчителя звільнили.

4. «Украла» — демонстрація правильної взаємодії вчителя з учнями. Розповідається про дівчину на ім'я Олександра, яка вкрала у своєї однокласниці шматок хліба, бо була голодна. Вчитель дізнається про це, але не поспішає сварити дитину й тим паче карати її. Спочатку він вислуховує Олександру й тих, хто її звинувачує. Потім дізнається причину, з якої дівчинка вчинила крадіжку. Вчитель виводить Олександру з класу та спокійно говорить

із нею. Отже, конфлікт між дітьми розв'язується. Цим твором Грінченко показав, наскільки важливим для вчителя є вміння комунікувати з учнями. Не кричати на них, не сварити, не бити, а спокійно розмовляти. Наскільки важливо розібратись у ситуації, а не одразу звинувачувати когось.

Загалом, оповідання Грінченка про школу не менш цінні, ніж його педагогічна спадщина. У них відображена складність роботи в навчальних закладах, типи вчителів, недоліки тогочасної освіти.

Дар'я Белікова, ЗВС

Цікаві факти про Бориса Дмитровича Грінченка

Борис Грінченко був досить цікавою особистістю. Факти із життя письменника є доволі насиченими, тому з ними варто ознайомитися.

1. Уперше Бориса Грінченка заарештовано ще в підлітковому віці (16 років). Причиною арешту стало поширення видань, заборонених царським урядом. Цей інцидент став причиною заборони навчатися в університеті. У в'язниці захворів на туберкульоз.

2. Почав працювати в молодому віці, щоб прогодувати себе – навчився шити взуття і цим заробляв копійчину. Обмежував себе у всьому для того, щоб відкласти гроші на книги.

3. Мав чимало псевдонімів – Василь Чайченко, Іван Перекотиполе та ін.

4. Від моменту першої зустрічі він жодного разу не розлучався з коханою дружиною.

5. Відомо, що Бориса Грінченка дуже цінували як вчителя. Написав буквар, який використовував у роботі з учнями, а також створив книгу для читання «Рідне слово».

6. Він був активним діячем «Братства Тарасівців», головним завданням якого була боротьба за національне визволення українського народу.

7. У період 1884–1900 рр. керував чернігівською нелегальною організацією «Чернігівська громада», був організатором друку українських книг.

8. У 1898 році Грінченко написав вірш «Землякам, що раз на рік збирають-

ся на Шевченкові роковини співати гімн», у якому засудив інтелігенцію України, яка нічого не робить для майбутнього процвітання своєї Батьківщини.

9. Вивчав багато мов та перекладав.

10. Українці зібрали кошти на його лікування, які він не взяв, бо вважав, що людям вони потрібніші.

11. Разом із дружиною уклав і видав чотиритомне видання «Словарь української мови». За цю роботу його нагородили академічною премією.

12. Особистим Євангелієм Грінченка був «Кобзар» Тараса Шевченка. Уперше прочитав його в 13 років. Саме твори Шевченка надихнули його писати вірша українською мо-

вою, незважаючи на те, що сім'я розмовляла російською.

13. Улюблені письменники Грінченка – Гейне та Шиллер, твори яких він перекладав.

14. Наприкінці 1904 року очолив ліву течію Української демократичної партії. Саме його партія утворила Українську радикальну партію, яка згодом об'єдналася з УДП (Українська демократична партія) в Українську демократично-радикальну партію.

15. Борис Грінченко став першим головою Київського товариства «Просвіта».

16. «Наступає час, коли ми зможемо вернути нашому культурному центрові те сяйво культурної поваги, яке одне тільки дає нації право на місце серед інших націй. І се накладає на наше товариство велику й дорогу нам, але й важну повинність», – говорив Грінченко на перших зборах товариства, що відбулися 25 червня 1906 року.

17. Був дуже турботливим батьком, всіляко дбав про те, щоб донька Настя здобула хорошу освіту. Після закінчення гімназії в Києві дівчина вступила на філософський факультет Львівського університету, де слухала лекції видатних професорів М. С. Грушевського, К. Й. Студинського та ін.

18. Анастасія Грінченко була учасницею збройних виступів революції (1905–1907 рр.) через що її було ув'язнено. Саме там у неї розвинувся туберкульоз, і в 1908 році вона пішла із життя. Незабаром помер її син. Ці події підірвали здоров'я Бориса Дмитровича, він помер через півтора роки після доньки, 6 травня 1910 року в Оспедалетто (Італія). Похоронений на Байко-

вому кладовищі.

19. Історія створення Університету імені Бориса Грінченка як навчального закладу почалася з появою педагогічних курсів 1874 року. Саме тому у 1917–1918 рр. Педагогічні курси було перейменовано в Українську Педагогічну Академію, а в 1919 році – інститут Бориса Грінченка.

20. За радянської влади – вищі педагогічні курси, з 1939 року – Київський міський інститут удосконалення вчителів.

21. У 1993 році Київський міський інститут удосконалення вчителів перейменовано в Київський міжрегіональний інститут удосконалення вчителів ім. Б. Д. Грінченка.

22. 2009 року Київський міжрегіональний інститут удосконалення вчителів ім. Б. Д. Грінченка реорганізовано в Київський університет імені Бориса Грінченка.

Анна Мельник, ЗВС

Містична історія портрета Бориса Грінченка

Одного сонячного зимового дня в бібліотеці університету імені Бориса Грінченка студентка намагалася підготуватися до екзаменів. За довгим столом сиділо ще декілька студентів, у приміщенні було тихо. Усі наполегливо намагалися щось запам'ятати та вивчити. Соломія поглянула у вікно. Сніжинки танцювали, здавалося, наче все кликало дівчину прогулятися вулицею. Але вона тільки зітхнула і продовжила конспектувати. Потім прочитала свою писанину декілька разів, з голови досі не виходили ті сніжинки. Дівчина подивилася на стосик книжок.

— Ну чого я маю сидіти тут, поки всі радіють? Як же набридло вчитися, — тихенько сказала вона.

Але потрібно було готуватися, тому дівчина знову поринула в навчання.

Соломія і не помітила, як швидко пролетів час, ось уже вечір, на вулиці темно. Студенти потихеньку почали розходитися, виснажені цілодобовим навчанням. Дівчина хотіла дочитати останню книгу й теж піти, але на секунду заплющила очі...

Втома взяла своє. Прокинулася вона вже пізно вночі. У бібліотеці було темно, Соломія ввімкнула маленький світильник на столі.

— Агов... Є тут хто? — з надією запитала вона.

Але у відповідь дівчина почула лише тишу. Вона зібрала свої речі, сподіваючись, що зможе піти додому. Але, на жаль, двері були зачинені на ключ. З розумінням почала зростати паніка, ситуація здавалася дурною і одночасно моторошною. Соломія прислухалася до кожного звуку.

— Заспокойся, нікого тут нема, — говорила вона сама собі, — це тільки твоя уява, от і все.

Студентка вирішила, що найкращим способом відволіктися від темряви буде прибирання, тому вона обережно почала збирати книжки. І вже хотіла віднести їх на місце, коли почула чийсь кроки. Дівчина обережно підійшла, щоби подивитися...

І залякла. Від побаченого хотілося кричати, але Соломія не могла навіть поворухнутися. Вона не вірила своїм очам, тому що бібліотекою ходив сам Борис Дмитрович Грінченко.

— Господи Боже... — тільки і змогла вимовити студентка.

І тут привид подивився на неї. Соломія думала, що зомліла, але вона тільки стояла і кліпала очима.

— Добрий вечір, — спокійно привітався він.

Від шоку дівчина все-таки знепритомніла. Коли вона вже розплющила очі, то побачила над собою привида й почала кричати.

— Спокійно, усе добре, — лагідно усміхнувся Грінченко.

Але Соломію це не переконало:

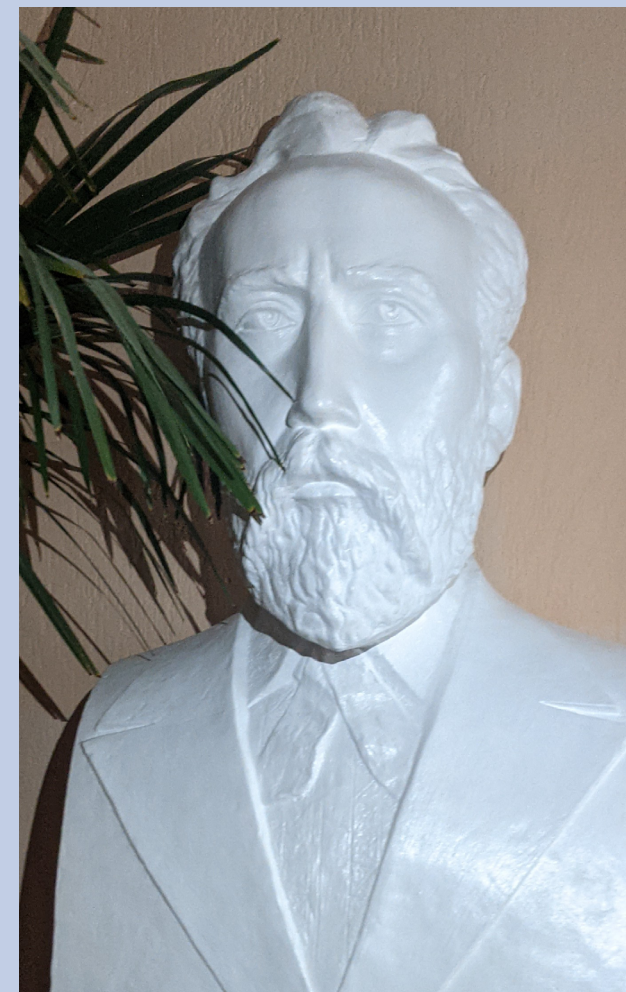
— Ви... ви хто? Привид? Який жах...

— Так, я привид. Я вже багато років живу в бібліотеці й кожен день спостерігаю, як студенти старанно здобувають освіту. Щороку нове покоління готується до екзаменів тут, а я дивлюся очима з портрета. Тебе також я не одноразово бачив у бібліотеці.

— Так, я теж... готуюсь, — несміливо відповіла Соломія, — Вчуся на видавничій справі й не впевнена у своїх знаннях. Боюся, що в мене нічого не вийде.

— Редактор – то не Бог. Він не може знати всього, — сказав привид, — Якщо не складеш іспит, просто спробуєш іще раз.

Борис Дмитрович побачив сум в очах у дівчини, трохи подумав і промовив:

— Що ж, я тобі допоможу, тільки ти маєш мене уважно слухати.

Соломія слухала лекції привида всю ніч, старанно конспектувавши кожне слово. І тільки коли почало світати, дівчина знову заснула. Борис Грінченко поклав свою руку дівчині на голову й повернувся назад, до портрета.

А коли Соломія прокинулася, подивилася на нього і сказала:

— Спасибі вам, Борисе Дмитровичу.

Через декілька днів дівчина склала екзамен на відмінно.

Ксенія Войновська, ЗВС

Інтерв'ю з Лесею Шиденко: «Від малої фантазерки до мист- кині-письменниці – один крок»

Зустріч з авторкою проєкту «Невидима варта» та роману-сповіді «Переддень життя» Лесею Шиденко

Чи були ви колись на презентації книги, що відчувається, як вечірня розмова з друзями? Ідучи на зустріч із професійною художницею, офіцеркою запасу, поеткою, авторкою пісень, вчителькою та письменницею, не знаєш, чого очікувати. Проте, Леся Шиденко не залишить вас байдужими.

Зустріч почалася із невеликої розповіді про вибір професії, яку розповіла авторка, – така собі футуристична оповідь «Дитинство малої фантазерки»:

«Фантазерка я була ще та! Колись одна тітонька, що прийшла до нас у гості, присівши біля мене, лагідно так запитала:

– А ким ти хочеш стати, Лесюню?

Якусь мить я формулювала у своїй голові відповідь, і, щоб вразити цю набридливу тітку з оранжевими губами, видала:

– Я буду міліціонеро-лікаро-вчительо-художником! Ось! – усміхаючись в обличчя оторопілій тітоньці, сказала я впевнено.

– Зрозуміло, дівчинко. Щастя тобі, дитинко!

І хто ж тоді знав, що життя складеться так, що я буду і вчителем, і військовим, і художником, і навіть місцями ветеринаром-самоуком. Тож майже все збулося з тої необачно кинutoї дитячої фантазії».

З дитинства в Лесі Шиденко був хист до малювання. Саме ця любов спонукала її вступити до Київського художньо-промислового технікуму на спеціальність «Художнє оформлення». У 18 років авторка вийшла заміж і згодом у подружжя народилася донечка. Батьки дуже переживали за Лесю: як вона зможе закінчити навчання з малою дитиною? Проте вона з усім успішно впоралась. Після технікуму художниця вступає до Переяславського педагогічного університету на вчителя української мови та літератури. На третьому курсі народжується друга донька. Закінчивши університет, Леся йде працювати вчителем образотворчого мистецтва й української мови та літератури до сільської школи. Молода вчителька дуже швидко знаходить спільну мову з дітьми.

У 1999 році, майже заради експе-

рименту, наша гостя вирішує подати заявку на «Учитель року-99» в номінації «Образотворче мистецтво». Маючи фундамент знань професійного художника, вона легко перемагає в обласному відборі (бере гран-прі) та входить у десятку кращих учителів на всеукраїнському етапі. Ставши дипломантом, Леся стала наймолодшою учасницею, яка отримала відзнаку «Відмінник освіти України», їй було лише 27 років.

«Будьте майстрами у своїй справі! Це за плечима не носити, але професіоналізм ніхто не скасовував» – наголосила гостя. Після тріумфу Леся повертається до звичного життя – викладання, написання картин та виховання доньок.

У 29 років письменниця вступає до лав Служби безпеки України. Під час служби авторка знаходить застосування власним талантам, таких як художник та філолог. Також, час від часу, пані Леся влаштовувала виставки своїх робіт.

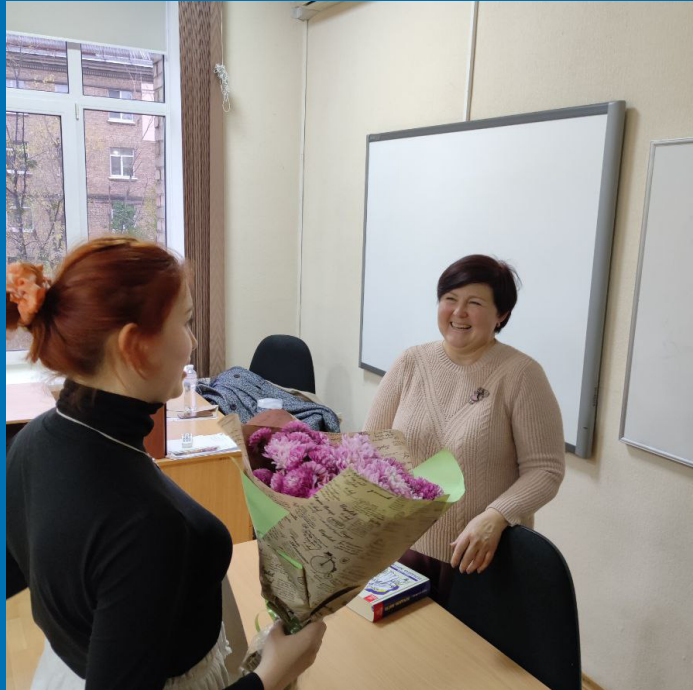
У 2014 році починається війна... Гинуть перші співробітники Служби – серед них є друзі і знайомі мисткині. Чоловік авторки теж знаходиться з вересня в постійних ротаціях у зоні АТО. Переживання ятрать душу і вражають

серце... так народилася ідея мистецького проєкту «Невидима варта».

Перед написанням книжки у 2016 році авторка об'їздила всю Україну з виставкою картин «Невидима варта». Були намальовані 20 портретів хлопців, деякі з них пізніше стали героями книги. Під час створення картин пані Леся обов'язково обговорювала подальшу долю робіт – місце картини в родині чи суспільстві, аби жоден витвір мистецтва як пам'ять не зник.

Говорячи про роман-сповідь «Переддень життя», а це – дебютна книжка пані Лесі, ми дізналися про її наповнення особистими подробицями життя родин загиблих героїв, подорожами Україною й, безумовно, гумором. Незважаючи на те, що книга про військових, там ви не знайдете дати смерті чи обставин загибелі героїв, через сторінки ви

познайомитесь не із сухими фактами, а з живим людьми. «Не війна в людині, а людина в війні», – не раз наголошувала письменниця під час презентації.

Книгу ще можна придбати в книгарнях міста, та авторка надала безкоштовний доступ до аудіоваріанту роману, який власноруч записала у студії звукозапису вінницького молодіжного центру «Квадрат».

Також Леся Шиденко поділилась ексклюзивом. У найближчому майбутньому чекатимемо на три книги: збірка прози і поезії «Думки без манікюру», роман «Іскандери, Анна й кохання» та продовження роману-сповіді «Переддень життя. Архистратиг».

«Чому «Думки без манікюру»? Все без прикрас, покривного лаку і хайпу. Там будуть вірші, коротка проза, пісні й ілюстрації. Там буду я як художник, як письменник, як поет і як лицар».

Під час зустрічі ми також дізнались, що пані Леся є співавторкою пісні «Кохання сталь». На написання пісні її надихнула історія кохання двох людей, воїнів, сталевих лицарів – Валерії та Андрія Суботіних, що одружилися в підземеллях оточеної ворогом Азовсталі. Вони були подружжям лише три дні, а потім Андрій загинув. «Я написала пісню «Кохання сталь», а Марічка Бурмака її переспівала і відзняла кліп, який шириться ютубом».

Леся Шиденко – людина, з якою варто познайомитися. Якщо не особисто, то через творчість, адже ви точно знайдете щось цікаве і для себе.

Олександра Пясецька, ЗВС

Біль присвячується моєму брату: Ковальчуку Олександру

Майже два роки без тебе.

Майже два роки мовчати і ніяк не коментувати ситуацію загалом, коли хочеться кричати.

Досі пам'ятаю цей день...

Переглядати твої фотографії, писати тобі, знаючи, що відповіді не варто чекати.

Забути про тебе,

скинувши все на те, що з часом біль все-таки мине?

Ні, не можу, бо без тебе не проходить мій день.

Я досі говорю з тобою, розповідаю тобі, як минув мій день, про досягнення й що загалом нового.

Я знаю, ти чуєш й радієш разом зі мною.

Блукаю думками, й найгірше - не вірю в те, що ця клята війна забрала й тебе.

Питання лиш в тому: скільки потрібно ще?

Ця рана не зростеться ніколи, вона не залишить за собою лиш шрам, я продовжу писати й говорити з тобою, ти тільки відповідай.

Пишу цей недо-вірш для коханого брата, для воїна, який у свій час, віддавав власне життя задля того, щоб ми зараз жили з вами.

Братику, дуже тяжко, тримаюсь, люблю, пам'ятаю, вдячна життям!

Софія Даниленко, ЗВС

24.02.22

Вони літали над моїм небом,
Вони крушили мій любий дім,
Вони стріляти по краю ріднім,
Вони ламали мій цілий світ...
Прокинулась о п'ятій ранку
Від вистрілів тяжких гармат.
О шостій вже збирала речі
Так плакала, що не могла казати.
Читаю свіжі новини,
Дивлюся на цей жах в сльозах.
Що відбувається в цім світі милім?
Що сталося, можете сказати?
Там вбили, там знесли кабінку,
Того спалили, теї щадить.
Не вірю я своїй країні!
Не вірю, що це все у ній!
Я сплю, лиш прислухаюся до неба,
Не чути там ворожих сил.
Пройшло хвилин зо 20 певно,
Як небо почало трусити.
Літали то туди, то звідти,
Не розібрати було мені.
Я лиш лежала і трималась сильно:
Ні зліз, ні горя, ні нудьги.
Я сподівалась, що вже завтра,
Нам скажуть: «Ми перемогли!».

Надія Кравченко, 4ВС

Моя рідна душа
Кохання слів моїх люб'язних
Моя легка проста складна
Рішуча сильна та уявна
В твоїх очах я бачу правду
В твоїх словах нема брехні
В твоїх думках купа азарту
В руках твоїх руках - АК103
Холодний шепіт, поштовх вітру
І заплямована душа
Я правда вірю твоєму світу
Але ж повір і ти мені
Боятись часу в нас немає
Слова ми зважили дарма
Треба хотіти тільки правду
І тільки в голос промовлять

Надія Кравченко, 4ВС

Ми хочемо тиші і мирного неба над головою,
Хочемо спокійного життя без краплі страху.
Серця розбиваються, дивлячись за війною,
Серця стискаються в мольбі від цього жаху.

Нам страшно за народ свій, хочем миру,.
Бойові дії – найвища точка кипіння.
Страшно за військових, друзів та родину,
Але ми не здаємося, наші сили – віра та надія.

Не убивай – сам же будеш убитий,
Не пали – сам потім будеш пустий,
Не спокушай – сам будеш злом оповитий,
Не стріляй – не руйнуй шлях тернистий.

Анастасія Ліхтаренко, 2ВС

Десь кілька місяців тому
В одному теплому диму
Побачив неймовірну я картину
Як птах й людина мов в раю

Доволі дивним це здалось,
Щоб птах й людина немов ось
Зіллються в рухах як сім'я
Як батько і мале дитя.

Але лиш очі звуживши на мить
Я раптом ось що зрозумів
Що чоловік - це наш військовий
А ворон - друг його близький

Усе життя блукали разом
У пошуках сенсу життя
Та раптом сталася біда
Яка називається війна

Не буде більше тих розмов
Прогулянок їх без турбот
Бо захист є найголовнішим
Для них метою за життя

Вони все думали гадали
Що вже нема когось із них
Або помер, або в полоні
Чи вбили їх чи зникли назавжди

Та раптов в день коли нема
Туги, печалі, скрути...
Зустрілись раптом два
Найкращі в світі друзі

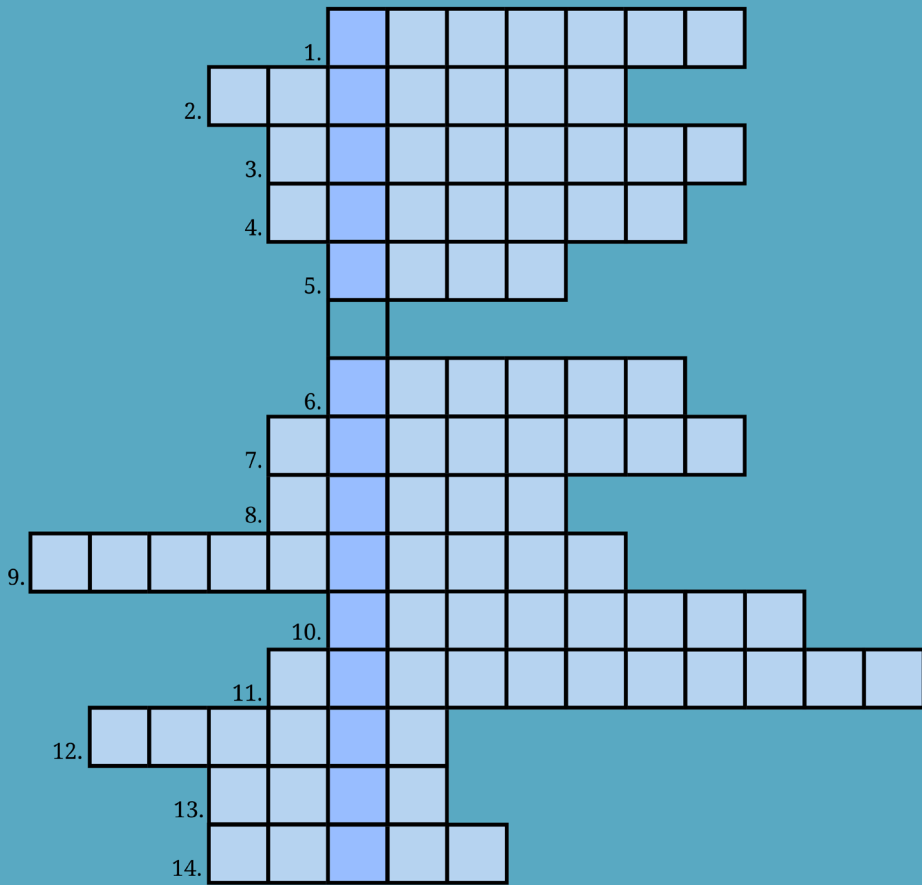
Вони раділи, посміхались
Що всі живі, здорові
Цінили кожную їхню мить
Бо, хто-зна що там завтра буде

Тож висновок робить самі
З моєї недо притчі
Або любити кожную мить
Чи вмерти без причини

Кіра Півень, 2ВС

Сторінками життя Бориса Грінченка

- 1. Твір Б. Грінченка зі збірки «Пісні Василя Чайченка» (1884).
- 2. Найвидатніша праця Б. Грінченка.
- 3. Сучасна назва села, де народився Б. Грінченко.
- 4. Твори Б. Грінченка «Серед темної ночі» та «Під тихими вербами» одним словом називаються...
- 5. Назва журналу, в якому були вперше опубліковані вірші Б. Грінченка.
- 6. Один із псевдонімів Б. Грінченка.
- 7. Б. Грінченко став одним з організаторів та першим головою Київського товариства...
- 8. Скільки збірок поезій складають творчу спадщину письменника?
- 9. Село, в якому Б. Грінченко розпочав свою учительську діяльність.
- 10. У якому місті Б. Грінченко відкрив видавництво, що друкувало дешеві книги для народу?
- 11. Хто з сучасників Б. Грінченка назвав його Людина Повинності?
- 12. Оповідання, яке Б. Грінченко написав 1891 року.
- 13. Назва вірша, якого написав Б. Грінченко у 18 років.
- 14. Прізвище англійського автора, творами якого Борис захоплювався в дитинстві.

п

**Ви догортали до кінця!
Редколегія «Nota Bene» дякує за підтримку!
Слава Україні!**